

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 17.10.2018
Vår ref.: 200708099-52
Arkiv: 312 / 070.2AA
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad

Oversendelse av klage på vedtak om utsatt byggefrist for Trolleholselva i Høyanger kommune, Sogn og Fjordane av 24.08.2018.

Vedtak om utsatt byggefrist for Trolleholselva av 24.08.2018 er påklaget av Forum for natur og friluftsliv i Sogn og Fjordane (FNF-Sogn og Fjordane), Sogn og Fjordane Turlag og Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane.

Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 24.08.2018. Klagen oversendes derfor til Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

NVE mottok en søknad fra Småkraft AS om utsatt byggefrist for Trolleholselva kraftverk i Høyanger kommune i Sogn og Fjordane den 20.04.2018. Det ble gitt konsesjon til Trolleholselva kraftverk 03.05.2013. I henhold til vannressursloven § 19 og 27 og gamle vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1, (§ 15 i revidert vassdragsreguleringslov) faller konsesjonen bort dersom arbeidet ikke er satt i gang innen en frist på fem år fra konsesjonen ble gitt. Småkraft begrunnet søknaden om utsatt byggefrist med at de ikke har kunnet startet utbyggingen av Trolleholselva grunnet manglende nett i området. NVE ga i vedtak av 24.08.2018 Småkraft AS utsatt byggefrist for Trolleholselva kraftverk til 03.05.2023 og vi hadde følgende vurdering:

«Forum for natur og friluftsliv i Sogn og Fjordane (FNF) og Sogn og Fjordane Turlag har i brev av 21.06.2018 kommet med en uttalelse til søknaden om utsatt byggefrist der de påpeker at det er registrert tre arter av rødlista lav som ikke var kjent da søknaden ble behandlet. Vedlagt uttalelsen ligger en rapport om funn av tre arter av rødlista lav og en rapport om registrering av naturverdier og andre forhold ved konsesjonsbehandlingen av Trolleholselva kraftverk. All dokumentasjon er publisert på sakens hjemmeside. FNF i Sogn og Fjordane og Sogn og Fjordane Turlag anbefaler NVE å avslå søknaden om forlenget byggefrist på bakgrunn av de nye funnene.

I brev av 03.08.2018 har søker kommentert uttalelsen slik:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

«De forskjellige artene som er funnet er arter som i hovedsak er utsatt for hogst, beiting og reduksjon av habitat, de er ikke direkte vanntilknyttet. Områdene som er avmerket berører delvis rørgate trase og stasjonstomt. Småkraft As ser det som en mulighet i detaljplanen å endre plassering slik at den kommer mer i berøring med plantet granfelt og mindre i lauvskog med registrerte sårbare arter. Kraftstasjon har og mulighet for justering av plassering. Ved disse endringene vil sårbare arter bli vesentlig mindre berørt. Området med adkomstveg er aktivt jordbruksland med beiting av husdyr og uttak av skog. Områdene ligger utenfor Stølsheimen landskapsvernområde. Den vanlige godkjente landbruksdrift har sannsynligvis større innvirkning på sårbare arter enn utbygging av Trolleholselva kraftverk.»

NVE har bl.a. foretatt søk i Naturbase og Artskart og ser at de nye funnene av skoddelav (NT), kystkantlav (EN) og skorpefiltlav (NT) som er omtalt i FNF sin uttalelse er registrert. Ifølge Norsk rødliste for arter er skoddelav, kystkantlav og skorpefiltlav arter som først og fremst er utsatt for populasjonsreduksjon som følge av jord- eller skogbruksaktivitet og arealreduksjon. Det fremgår av søkers kommentar at de ser det som en mulighet å tilpasse rørgatetrasé og plassering av kraftstasjon slik at de i minst mulig grad kommer i kontakt med lauvskog med registrerte sårbare arter. Etter vår vurdering vil en slik tilpassing, der man unngår å hogge trær med forekomst av rødlista lavararter, være teknisk mulig å gjennomføre innenfor gjeldende konsesjon. I forbindelse med utarbeidelse av detaljplan skal rørgatetraseen og kraftstasjonsplassering fastsettes i samråd med en biolog. Dette er forhold som NVE vil følge opp i detaljplanfasen. Utover dette kan vi ikke se at det har kommet inn nye momenter i saken som tilsier at tillatelsen etter vannressursloven ikke kan forlenges. Søknaden om forlenget byggefrist er kommet innen fristens utløp. Det vil være i tråd med gjeldende praksis å gi utsettelse.»

Klagen

FNF-Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane Turlag og Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane klager i et felles brev av 07.09.2018. De oppsummerer selv klagen slik:

«Etter vår oppfatning vil det være umogeleg å gjennomføre dei fysiske tiltaka i tilknytning til Trolleholselva kraftverk utan å måtte felle mange gråorer med kystkantlav og skoddelav eller grave over større eller mindre delar av rotsystemet. Dette vil i størst grad gjelde den nordlegaste delen av lavpopulasjonane som veks langs veg og kabeltrase og som kan verte nesten utradert, men vil også gjelde førekomsten langs planlagt røyrgate dersom ein held fast på noverande trase. Vi meiner dei direkte fysiske inngrepa under utbygginga vil kunne redusere mengda av dei nemnde raudlisteartane ganske dramatisk. Den verkeleg store trusselen mot desse artane på lang sikt vil etter vårt syn likevel vere dei permanente endringane av fuktigheit i luft og jordsmonn som resultat av seinka grunnvasstand og betydeleg mindre overflatevatn som fordampar. Kystkantlav vil være spesielt utsett sidan Ortnevik ligg heilt i utkanten av utbreiingsområdet og at ein eller fleire miljøfaktorar derfor truleg er nær minimum av det arten krev. Området som får lokal-/mikroklima og grunnvatn mest påverka av ei utbygging er det same som det vi på lang sikt meiner vil vere best eigna til å oppretthalde populasjonane av kystkantlav og skoddelav og eventuelt også andre fuktkrevande raudlisteartar.

Vi meiner at dei særdeles rike artsfunna av kystkantlav (EN) og skoddelav (NT) og dei andre tilhøve som er avdekka etter første konsesjonshandsaminga var avslutta heilt klart tilseier at ulempene no er vortne større enn nytten. Spesielt mengda av kystkantlav er ganske unik og

dersom vi tek utgangspunkt i tala frå siste utgåve av raudlista kan populasjonen i Storedalen ved Ortnevik utgjere så mykje som 10% eller meir av den kjende førekomsten i Noreg. Vi ber derfor om at forlenginga av konsesjonen vert trekt tilbake.»

For fullstendig innhold i klagen viser vi til brev av 19.09.2018 (NVE-ref. 200708099-50)

Den 02.10.2018 oversendte FNF Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane Turlag og Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane et tilleggsnotat fra Geir Gaarder om miljøkrav og sårbarhet for skoddelav og kystkantlav i forhold til utbyggingen av Trollholselva. Notatet fra Gaarder støtter opp under klagers viktigste argument mot utbyggingen, om at redusert vannføring i elvene vil føre til betydelig negative virkninger for de store bestandene av kystkantlav og skoddelav. I fra selve notatet siteres følgende: «*Det er overveiende sannsynlig at begge arter langs Trolleholselva i stor grad også er avhengig av vannføringen i elva, og ikke bare selve oretrærne*».

For fullstendig innhold i tilleggsnotatet viser vi til brev av 02.10.2018 (NVE-ref. 200708099-53)

Motpartens vurdering av klagen

Klagen er oversendt til Småkraft AS for kommentarer. Småkraft AS videresendte klagen til grunneierne som uttalte seg i e-post av 05.10.2018. NVE viser til e-post av 05.10.2018 fra Morten Zakariassen på vegne av Grunneierne i Trolleholselva og gjengir her hovedtrekkene i klagemotpartens merknader til klagen.

- Grunneierne mener argumentasjonen i klagen er uforståelig, og viser til at lavtypene også finnes andre steder i Norge.
- Grunneierne understreker at en utbygging av anlegget vil være viktig for å opprettholde lokal bosetning og inntekt for grunneierne.
- Grunneierne understreket at influensområdet er lite brukt til tur og friluftsliv.
- Grunneierne skriver at de syntes det er uheldig at lokale lag og foreninger bruker informasjon om naturverdiene om området imot planene, i stedet for å finne gode løsninger for løfte fram fornybar energi.

For fullstendig innhold i grunneiernes vurdering av klagen viser vi til brev av 02.10.2018 (NVE-ref. 200708099-55)

NVEs vurdering av klagesaken

NVE skal avvise klagen dersom vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt (jf. forvaltningsloven § 33). Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI.

NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33).

NVE kommenterer nye forhold som klager anfører og som ikke tidligere er vurdert og forhold som bør utdypes nærmere. Forøvrig kan NVE vise til vedtak av 24.08.2018.

NVE er enig i at de undersøkelsene som er gjort i etterkant av befaring viser at området har flere rødlistede arter enn hva som ble lagt til grunn i NVEs vedtak av 03.05.2013. Funnene av skoddelav (NT), kystkantlav (EN) og skorpefyllav (NT) førte til at NVE satt avbøtende tiltak knyttet til valg av rørgatetrase og kraftstasjonsplassering i vedtaket av 24.08.2018 om byggefristforlengelse. Klager viser til i sin klage at særlig kystkantlav (EN) vokser på gråor som man i hovedsak finner i flommarkskog

eller skogsområder med høyt grunnvannsnivå. I beskrivelsen fra Artskart kommer det også frem at arten vokser i fuktig løvskog eller løvrik granskog langs kysten fra Hordaland til Nordland. Klager understreker derfor at selv om rørgatetraseen legges utenom de mest verdifulle områdene, vil allikevel grunnvannsnivået bli endret som en følge av en utbygging av Trollhølselva kraftverk. Dette vil igjen føre til at forholdene knyttet til flommarkskog endres over tid ved en ev. utbygging, og forutsetningene for arten kan dermed forsvinne.

Skoddelav og skorpefiltlav er plassert i kategorien «nært truet» i rødlisten, og er gitt middels verdi i OEDs retningslinjer for små kraftverk. Kystkantlav er plassert i kategorien «sterkt truet» i rødlisten, og er gitt stor verdi i retningslinjene. Det er særlig forholdet til Kystkantlav (EN) NVE ønsker å kommentere nærmere.

NVE er enig i vurderingene som framkommer av klagen, om at forutsetningene for kystkantlav kan bli negativt påvirket og svekket ved en utbygging, selv med avbøtende tiltak knyttet til omlegging av rørgatetrase. Når NVE allikevel har valgt å gi fristutsettelse er dette forankret i forarbeidene til vannressursloven og vassdragsreguleringsloven. I forarbeidene til vannressursloven, som denne søknaden er behandlet etter (Ot prp nr 39, 1998-99) står det at *«begge lovene (vrl. og vregl.) har dispensasjonshjemmel og det har vært forutsatt og praktisert lempelighet når det gjelder å få utbyggingsfristene forlenget.»* Videre står det i forarbeidene til vassdragsreguleringsloven (Prop. 117 L, 2016-2017) at *«det er ikke stilt noen nærmere betingelser for hva som kan begrunne en fristutsettelse. I praksis gis det som regel fristutsettelse første gang konsesjonæren søker om det.»* I forslag til revidert vassdragsreguleringslov skriver departementet at *«Det må ved en behandling av enhver søknad vurderes om endrede forhold har oppstått som gjør det nødvendig med vilkår om ytterligere utredninger av hensyn til natur og miljø eller brukerinteresser i vassdraget.»*

NVE mener det ikke vil være nødvendig med å pålegge ytterligere utredninger av biologisk mangfold i influensområdet. Rapporten skrevet av Arnor Gullanger fra 2016 viser at området har populasjoner av skoddelav (NT), kystkantlav (EN) og skorpefiltlav (NT), og NVE mener at rapporten er av god kvalitet.

I NVE sitt vedtak av 24.08.2018 ble det lagt vekt på at søker ikke har hatt mulighet til å starte utbyggingen av Trollhølselva på grunn av manglende kapasitet i nettet. Derfor mener NVE at Småkraft AS har en opplagt grunn til at de ikke har fått realisert prosjektet innen byggefristen på 5 år. Samtidig ser NVE at det er registrert flere rødlistede arter i området enn det var da Trollhølselva ble tildelt konsesjon i 2013. Men bakgrunn i dette ble det i vårt vedtak av 24.08.2018 om fristutsettelse stilt krav om at rørgatetraseen og kraftstasjonsplassering skal fastsettes i samråd med en biolog i forbindelse med utarbeidelse av detaljplan, slik at de i minst mulig grad kommer i kontakt med lauvskog med registrerte sårbare arter. NVE har i sitt vedtak om utsatt byggefrist tillagt forutsigbarhet for konsesjonæren stor vekt.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 24.08.2018. Klagen oversendes derfor OED til endelig avgjørelse jamfør forvaltningsloven § 33.

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
Seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Forum for Natur og Friluftsliv Sogn og Fjordane
SMÅKRAFT AS